

Wizyta Gorbaczewa w Paryżu

Lider sowiecki Michaił Gorbaczew odbył czterydniową wizytę oficjalną do Francji. Celem była polityka rozbrojeniowa oraz konsultacja z rządem francuskiego i sowieckiego przed spotkaniem na szczycie szefów dwóch państw.

Gorbaczew w czasie przemówienia w Zgromadzeniu Narodowym francuskim przedstawił trzy punkty propozycji rozbrojeniowej.

1) Usunięcie wszystkich broni kosmicznych tak antyrakietowych jak i antysatelitarnych oraz redukcja do 50 procent wszelkich broni nuklearnych zdolnych osiągnąć terytoria Stanów Zjednoczonych i Związku Sowieckiego;

2) Odłączenie arsenałów nuklearnych Francji i Wielkiej Brytanii od aktualnych rozmów rozbrojeniowych między USA i ZSRR. Moskwa prowadziłaby negocjacje osobne z Paryżem i Londynem;

3) Zaprzestanie definitywne zakładania rakiet sowieckich SS-20 (średniego zasięgu) w Europie Wschodniej. Liczba rakiet będzie utrzymana na tym samym poziomie co w roku ubiegłym — 243 według źródeł sowieckich (Stany Zjednoczone stwierdzają, że jest ich 441 i posiadają po trzy głowice każda).

Rządy europejskie przyjęły z rezerwą propozycję, a dyrektorka Instytutu do Studiów Strategicznych w Lon-

dynie, Lynn Davis, oświadczyła, że “stanowią one próbę pogłębienia różnic między Stanami Zjednoczonymi i aliantami europejskimi”. Rząd USA zareagował z ostrożnością na nowe propozycje Gorbaczewa. Stany Zjednoczone “już oczekiwali” ataku szefa sowieckiego na amerykańskie plany “wojny gwiazdowej” a propozycja odłączenia arsenałów Francji i Wielkiej Brytanii jest uważana za próbę poróżnienia aliantów w przedzie spotkania na szczycie wyznaczonym na 19 i 20 listopada br. w Genewie.

Reagan zwołuje zebranie Wielkiej Siódemki (USA, W. Brytania, Niemcy Zachodnie, Francja, Włochy, Kanada i Japonia), by w dniu 24 b.m. w Nowym Jorku zastanowiła się nad wspólną strategią debat w czasie spotkania w

Genewie. Prezydent Francji odmówił uczestniczenia w tym spotkaniu. Inne kraje niezaproszone do Nowego Jorku zażądały uczestnictwa w ustalaniu strategii rozbrojeniowej. Wobec powyższego Waszyngton został zmuszony do zwolnienia spotkania wszystkich członków OTANu.

Propozycje Gorbaczewa są te same, które Shevardnadze przedstawił Reaganowi w Nowym Jorku. Według Stanów Zjednoczonych są one instrumentem propagandy rozpoczętej przez Moskwę by postawić Waszyngton w złym świetle wobec opinii publicznej światowej, jako odpowiedzialnego za możliwe fiasko rozmów w Genewie. Stany Zjednoczone studują uważnie propozycję sowiecką a zarazem nie rezygnują z planów “wojny gwiazdowej”.

Ideologia Nowej Republiki

(Wyjątki z artykułu L. Dantas Mota zamieszczonego w Estado de São Paulo, 18-08-85 — Cultura).

Najlepiej określili aktualną sytuację Brazylii zmarły prezydent Tancredo Neves. W jednym ze swych wystąpień powiedział, że kraj po raz pierwszy w historii przechodził przez niezwykłą sytuację potrójnego kryzysu: politycznego, ekonomicznego i społecznego. Ta sytuacja posiada tylko jedną dobrą stronę: skłania do refleksji. Fakt, że problemy występują równocześnie i w ostrej formie stwarzają okazję by zastanowić się i zapytać specjalistów o ich opinie.

Postawiono następujące pytanie intelektualistom, przymysłowcom i badaczom różnych dziedzin społecznych: “Co myślisz o wielkich problemach kraju, w tym decydujących, przejściowych momencie, reprezentatywni przedstawiciele różnych ugrupowań?” Odpowiedzieli: Helio Beltrão, Fernando Henrique Cardoso, Roberto Campos, Celso Furtado, Mario Henrique Simonsen i inni. Każdego poproszono by przedstawił diagnozę problemów pierwszego rzędu, a następnie by wyraził opinię na temat: Kongresu, wojskowych, syndykatów, podziału zysków, reformy rolnej, państwa i gospodarki oraz konkretnym zagranicznych.

Celem tej ankiety było ustalenie danych by można było zakreślić profil ideologiczny Nowej Republiki. Trzeba tu przypomnieć, że będzie on inny od podobnych w krajach Europy Zachodniej. W Brazylii sytuacja jest inna z różnych powodów jak: inne ukształtowanie historyczne, brak klas społecznych, które dopiero teraz się ujawniają, wielkie różnice regionalne. W ostatnich 40 latach dokonały się głębokie przemiany: proces uprzemysłowienia, eksplozja demograficzna,

silny proces urbanizacji. Te przemiany zmieniły wartości, postawy i stereotypy działania osobistego i politycznego nie pozwalając Brazylii na uzyskanie minimum stabilizacji potrzebnej do organizacji i realizacji polityki.

Wymienione osobistości wydały opinie na temat najważniejszych instytucji i problemów dzisiejszej Brazylii. Wszyscy zgadzają się na rozszerzenie prerogatyw Kongresu w nowej Konstytucji, który winien być także organem kontroli działań Organu Wykonawczego. W kwestii militarnej postulują wycofanie się wojskowych z polityki. Obawiają się jednak ich powrotu na scenę polityczną w razie wielkich zaburzeń społecznych. Syndykaty winny być niezależne. Powinny także przejść przez głęboką reformę strukturalną. Zarobki winny być bardziej sprawiedliwe i dostateczne by utrzymać odpowiedni standard życia.

Reforma rolna jest nieodzowna. Powinna się rozpocząć wprowadzeniem Statutu Ziemi. Zadłużenie zagraniczne winno przejść przez negocjacje, w których oprocentowania winny być niższe i spłaty dokonane w większych odstępach czasu. Reforma podatkowa powinna dać więcej funduszy stanom i municypom. Państwo i jego działania w ekonomicznym procesie kraju winno być kontrolowane. Zagraniczne koncerny mogłyby w obecnej sytuacji Brazylii powiększyć tzw. “kapitał ryzyka”. Winny także mieć swą działalność podporządkowaną żywotnym interesom kraju.

Brazylija staje na rozdrożu swej historii. Obrona droga zależy będzie od umysłów i serc jej obywateli i liderów. Szansa jest wielka. Im więcej decyzji właściwych i poprawnych postaw mających na celu prawdziwe dobro Człowieka tym bardziej zbliży się do ideału, a nim jest życie godne, sprawiedliwe i wolne.

WYSTAWA SZTUKI WSPÓŁCZESNEJ

Od 4 października do 15 grudnia br. trwać będzie wielka Międzynarodowa Wystawa Sztuki Współczesnej — Bienal, w halach wystawowych Arruda Pereira, w parku Ibirapuera w São Paulo. Na trzech piętrach są rozmieszczone 2.400 dzieł artystyczne 46 krajów należące do 476 artystów. Jest to 18 wystawa i tak ważna, że na jej rozpoczęciu był obecny sam prezydent Brazylii José Sarney.

Na pierwszym piętrze znajdują się dzieła artystów współczesnych, ale postępujących się tradycyjnymi środkami wyrazu artystycznego. Jest to prawdziwa historia sztuki tego typu malarstwa od stylu abstrakcyjnego począwszy a skończywszy na formalnym. Znajdują się tu także tapety, ceramika i dzieła ze szkła.

Drugie piętro — to prawie wystawa sztuki w środku Bienali. Tu są przedstawione różne, scierające się między sobą kierunki wyrazu artystycznego. Carlos Matuch na planszy o długości 15 metrów przedstawia “Osobistości Brazylijskie” z Mário de Andrade, Machado de Assis, Lima Barreto między

innymi. W sekwencji serii dzieł znajduje się loch z gumy Pier Inge Bjorlo, stanowiący próbę przedstawienia w jednym miejscu świata wewnętrznego i zewnętrznego”.

Trzecie piętro zostało zarezerwowane dla prac specjalnych. Na wstępie zwiędzający napotyka “Ekspresjonizm: dzieciństwo i pokrewieństwo”. Po raz pierwszy pokazuje się ekspresjonizm brazylijski w formie tak bogatej. Ivo Mesquita wyjaśniając te części ekspozycji powiedział: “podzieliłmiśmy wystawę na dwie części: współczesne i po-współczesne. Są tu dzieła 75 artystów, między innymi Lasar Segall, Portinari, Di Cavalcanti i innych mistrzów, którzy wpłynęli na styl wielu młodych malarzy brazylijskich. Jeden z najlepszych malarzy kraju to Iberê Camargo, lokomotywa wystawy. Od lat 40-tych jest jednym z najlepszych ekspresjonistów przedstawiający niewiarygodną wprost jakość artystyczną”.

Wystawa poprzez dzieła tytułu wybitnych współczesnych artystów jest prawdziwą uczcą duchową i jednym z największych obecnie wydarzeń kulturalnych i artystycznych Brazylii.

WYDARZENIA W SKRÓCIE

♦ Stany Zjednoczone — Po śmierci artystów Simone Signoret i Rock Hudson, kinematografia traci jeszcze dwóch luminyarzy tej sztuki: aktorów Yut Brynner i Orson Welles. Brynner zmarł na raka mając 65 lat. Brał udział w 30 filmach i 4.652 przedstawieniach teatralnych. Orson Welles zmarł na udar serca w 70 roku życia. Twórca kinematografii klasycznej uważany jest za geniusza.

♦ Rio de Janeiro — Zmarł eks-prezydent Brazylii Emílio Garrastazu Médici, mając 79 lat. Przyczyną śmierci był wylew krwi w mózgu.

♦ Rzym — Porwanie włoskiego statku turystycznego Achille Lauro zakończyło się szczęśliwie dla 511 pasażerów. Porywacze otrzymali zapewnienie od rządu egipskiego, że nie będą zaaresztowani jeżeli uwolnią wszystkich zakładników. Terrorysty zabili amerykańką Leonę Klinhoffera, mającego 69 lat. Stany Zjednoczone zażądały ukarania sprawców porwania. Prawie wszyscy uwolnieni pasażerowie udali się z Kairu do Rzymu samolotem.

♦ Seul — Po raz 40-ty zebrali się przedstawiciele 148 państw na Rocznej Konferencji Funduszu Monetarnego aby przedyskutować zadłużenie krajów trzeciego świata. Przedstawiciel amerykański przedstawił propozycję pomocy w rozwoju krajów zadłużonych.

H. MARGINOWSKA

Miasto mojego dzieciństwa

Z podniesieniem polskiej placówki do godności Konsulatu Generalnego za Konsula Stanlewicza konsulat został przeniesiony na Ulicę André de Barros.

Polonia kurytybska tak w śródmieściu jak i na peryferiach rozrzeszczona, często zamieszkiwała zasobne domy. Przy Dezembargador Motta Roguscy, dalej Butwiłowiczowie, Radzimińscy. Na Silva Jardim, Oldakowsy. Na 5 de Maio Gontarscy ze swym sklepem spożywczym i piekarnią, przy Voluntários da Pátria, rodzina Benradt. Przy Augusto Stellfeld Dyrgintowie mieli swoją posiadłość a przy Cabral Lachowscy, a fabryka "Vencedora" Franciszka Lachowskiego dostarczała na całą Paragę wyśmienite cukierki którymi obiadaliśmy się na dzieciennych balach w okresie świąt Bożego Narodzenia. Bracia Sobania też niedaleko prowadzili fabrykę cukierków propagując swój produkt za pomocą "balas Zequinha", Zequinha który osiągnął status "patrimônio público cultural". Kozłowie, Wołowscy nieopodal prowadzili swe fabryki mebli, dalej Skarbkowie, Bochniakowie, Jankoszowie i kto tam w pobliżu jeszcze się osiedlił.

Wyżej, przy "Caixa de Agua" (tam był nawet laszek gdzie urządziliśmy wycieczki) osiedlili się Księża Misjonarze z kościoła pod wezwaniem św. Wincentego a Paulo projektu inżyniera Janusza Ficzińskiego, z Seminarium, bursą męską, "LUDDEM" i "OSWIATA". Tuż w pobliżu mieszkali Majchrowiczowie, rodzice Janiny Urban, długoletniej kierowniczkii "Grupy i Kaplica Matki Boskiej Częstochowskiej", a niedaleko przy Jalme Reis, Władysław Neuman po przyjeździe z Polski z rodziną, rozpoczął swój emigrancki żywot lekcjami gry na skrzypkach i fortepianie. Z czasem zorganizował swą własną orkiestrę w której grał, Skarbek na skrzypkach a Julian Barański na basie. Brał udział jako pierwsze skrzypce w pierwszej symfonicznej orkiestrze założonej przez Surianiego, wreszcie otrzymała stałą posadę w Konsulacie. Kulkowie, Sobariscy, Nowicy, Sikorscy, Sypniewscy, Poratowie mieszkali od Campo de Galicia aż do Bigorriho. Na Campo de Cruz Gontarscy, Makioikowie, Ruszyńscy... i cała plejada rodzin polskiego pochodzenia ufundowała nową szkołę świecką im. Ignacego Padewskiego, a na Alto Rua XV, przy Gal. Carneiro mieszkali jeśli nie lukusowo, to dostatnie Krakowowa, Fijałkowsy, Strzemieczni, Woźniakowie, Pawlakowie; w strone Guabirubta pracowała cała parą kuznia Piekarskiego, w latach 30-tych, prezesa Tow. Szkoły Ludowej. A było tyle, tyle rodzin polskich, rodzin ważnych które w ten czy inny sposób oddziaływały na życie Polonii, ale kto by je pamiętał i zliczył? (c. d. n.)

NAGRODA DLA GRUPY FOLKLORU

Grupa Folkloru Polskiego w Kurytybie otrzymała zaszczytną nagrodę Oskara Kolberga. Komitet Organizacyjny Nagrody "Barw" im. Oskara Kolberga przesłał następującą wiadomość: "Z przyjemnością zawiadamiamy, że Grupa Folkloru Polskiego z Parany została, uchwałą jury z 14 marca br wybrana zespołowym laureatem Nagrody Oskara Kolberga "za zasługi dla kultury ludowej" na rok 1985. O miejscu i terminie uroczystości wręczenia medalu i dyplomu, zawiadomimy. Tymczasem — gratulując serdecznie tego najwyższego w dziedzinie kultury odznaczenia — zapraszamy z góry na naszą rocznicą uroczystości". Do życzeń dołącza się także Redakcja "Ludu". Niech Grupa Folkloru się rozwija i służy krzewieniu kultury polskiej.

INDICADOR PROFISSIONAL Advokaci:

DR. LEOPOLDO ANTONIO SOKOLOWSKI DR. OLGIERD ANTONI SOKOLOWSKI SPRAWY CYWILNE, KRYMINALNE, INWENTARZE ITD. Praça Pres. Getúlio Vargas, 68 — Tel.: 282-0868 São José dos Pinhais — Paraná

DR EDWARD ŻELAK Żelatwia sprawy cywilne, handlowe, kryminalne, robotnicze i naturalizacja. — Przeprowadza inwentarze. Rua Emiliano Fernetta, 10 — 4 piętro — Conj. 401 (Esq. Pça Zacarias), Edif. Quinco — Fone: 222-0278 — Curitiba - PR

RAFAEL BAJERSKI Formado no Centro Federal de Educação Tecnológica do Paraná. SERVIÇOS TÉCNICOS DE DESENHO ARQUITETÔNICO E PROJETOS HIDRAULICOS. Fone: 252-7255. Orçamento sem compromisso.

NOWA OFERTA

TRADING CORPORATION

Od 1 września przyjmujemy zlecenia na dostawy do Polski wyłącznie według nowej, znacznie zmienionej i rozszerzonej oferty. Wśród bogatego zestawu różnych standardowych paczek znajdują się m. in. następujące:

Table with 2 columns: Product description and Price. Includes items like Nr 85101 - 3 kg cytryn, Nr 85102 - 5 kg pomarańcz, Nr BL 032 - 5 kg cytryn, etc.

UWAGA: W nawiasach (wyższe) ceny dotyczą wyłącznie zleceń składanych do końca września br. i realizowanych we wrześniu i na początku października. Ceny bez nawiasów dotyczą zleceń składanych po 1 października br.

Table with 2 columns: Product description and Price. Includes items like Nr 85015 - 3,6 kg szynki w 4 puszках, Nr 85014 - 4,5 kg wędlin, Nr 85002 - 2,9 kg wyrobów czekoladowych, etc.

Ponadto dziesiątki innych paczek z bardzo różnorodnymi artykułami żywnościowymi, zestawami i artykułami jednorodnymi, oraz paczek z zabawkami, kosmetykami, ręcznikami, pościelą, proszkami do prania i z innymi bardzo w Polsce poszukiwanymi artykułami.

Na żądanie wysyłamy bezpłatnie szczegółowe cenniki, a obszerne ilustrowane katalogi za opłatą \$1 na koszty przesyłki.

Zeby szybko przekazać zlecenia wystarczy przesłać pocztą kartkę z numerem paczki, imieniem, nazwiskiem i adresem nadawcy i odbiorcy oraz czekiem lub money order na równowartość paczki w dolarach powiększoną w zależności od wartości zlecenia dla jednego odbiorcy: do \$10 opl. — \$1

Table with 2 columns: Price range and Cost. Includes items like ponad \$10 do \$25 opl. — \$2, ponad \$50 do \$100 opl. — \$4, etc.

Z tytułu otrzymania paczek przez PEKAO odbiorcy w Polsce nie ponoszą żadnych opłat i podatków, niezależnie od wielkości i wartości zlecenia.

Informacji udzielają i zamówienia przyjmują

AUTORYZOWANI DEALERZY PEKAO

o r a z

PEKAO TRADING CORPORATION

470 Park Ave. South, New York, 10016 Tel.: (212) 684-5320 333 North Michigan Ave., Chicago ILL 60601 Tel.: (312) 782-3933

CIEKAWOSTKI

— Skonstruowany w USA pistolet rentgenowski, wielkości kamery filmowej, umożliwia przewświetlenie kości bezpośrednio na miejscu wypadku, na ulicy lub boisku sportowym. Aparat jest zasilany przez baterie, a źródło promieniowania stanowi kropelka aktywnego jodu umieszczona w specjalnym zbiorniczku przy lufie. Obraz widoczny jest na ekranie umieszczonym z tyłu aparatu. Wcześniej niż w medycynie pistolet ten znalazł zastosowanie w... komorach celnych.

i omijają ten pokój. — Liu Xiao Bin jest najmłodszym studentem na świecie: ma 6 lat. Uczęszcza na wydział nauk ścisłych i technologii Uniwersytetu w Pekinie. Jego rodzice, obydwój nauczyciele, odkryli niesłychane zdolności synka, gdy miał 2 lata. Między innymi ma zabawami "zwyczajnymi" dla jego rówieśników pisał na papierze równania matematyczne. W roku następnym umiał już czytać i pisać 3.600 słów chińskich. Przez trzy lata zrobił cały kurs szkoły podstawowej i średniej. A kiedy zdawał egzamin wstępny na uniwersytet, który, oczywiście, zdał wspaniale, jeden z egzaminatorów zrozpaczony wybiegł z sali i zawołał: "Nie mogę już dłużej pytać tego dziecka, ono umie więcej ode mnie!"

— Lekarze z Filadelfii, którzy dłuższy czas obserwowali zachowanie się niemowląt, uspokajają wszystkie mamy, które miały wątpliwości, czy można brać dzieci na ręce. Badania wykazały, że niemowlaki do 6 miesiąca można bez obaw nosić na rękach, uspokajając je w ten sposób, gdy płaczą i kapryszą. Nie grozi im rozpięczenie, natomiast znacznie szybciej się rozwijają i są spokojniejsze od rówieśników, na których płacz matki nie reagowały pieszczotą. Jeśli dzieci mimo przytulenia, pogłaskania i wzięcia na rękę płaczą, cierpią zapewne na jakiegoś bóle i należy zasięgnąć porady lekarza.

DWUDZIESTA DZIEWIĄTA NIEDZIELA ZWYKŁA

EWANGELIA WEDŁUG ŚW. MARKA — 10,35-45

+ A oto Jakub i Jan, synowie Zebedeusza przyszedli do Niego i powiedzieli: Nauczycielu, chcielibyśmy, żebyś nam uczynił to, o co Cię prosimy. A On rzekł: Co chcecie, żebyśmy wam uczynili? I odpowiedzieli Mu: Uczyni, żebyśmy zasiadli w chwale Twojej, jeden po prawej, a drugi po lewej stronie Twojej. A Jezus odrzekł na to: Nie wiecie, czego żądacie. A kielich, który Ja będę pił, czy potraficie wypić? Albo przyjąć chrzest, którym Ja będę ochrzczony? I odpowiedzieli Mu: Potrafimy. Lecz Jezus odrzekł na to: Wprawdzie będziecie pić kielich, który Ja mam pić. I chrzest, którym Ja mam być ochrzczony, wy również przyjmiecie, lecz co do miejsca po mojej prawej lub lewej stronie, to nie jest moja rzeczą dać je wam. Dostaną je ci, dla których jest przygotowane. A pozostałych dziesięciu, gdy to usłyszeli, poczęli jącać Jakuba i Jana. Wtedy Jezus przywołał ich do siebie i powiedział: Wiecie przecież, że ci, którzy uchodzą za władców nad narodami, rzeczywiście panują nad nimi, a ci, co wiele znaczą, ciążą nad nimi swą władzą. Lecz nie ma tak być u was. Kto by wśród was chciał być wielkim, niech będzie waszym sługą, a kto by chciał stać się pierwszym, niech będzie niewolnikiem wszystkich. Bo i Syn człowieczy również nie przyszedł po to, żeby Mu służono, lecz żeby służyć i oddać swoje życie na okup za wielu.

+

Smutne to, ale prawdziwe, iż heretycy wszystkich wieków, a więc i dziś bluźnią Matce Bożej.

Bolesne to, ale prawdziwe, iż wielu katolików, jak papugi powtarzają te zarzuty, mówiąc mnie się zdaje, że wygórwane jest nabożeństwo do Matki Bożej i wątpią o Jej Niepokalanym Poczuciu. Czy uważają św. Józefa, za ojca Pana Jezusa i mówią o braciach Jezusowych. Wszystko to zostało wyjaśnione, przez Kościół, raz po raz ukazując się wyjaśnienia na szpaltach pism katolickich. A jednak jest wielu wśród katolików, iż nie przyjmują prawdziwej nauki, a idą za heretykami. (2 Tym. 4,3).

Co więcej, mało się mówi o Matce Bożej po naszych kościołach. Nabożeństwa Maryjne w miesiacu maju czy październiku nie cieszą się frekwencją. Dają nie widzimy różnicę w ręku mężczyzn czy młodzieży. Bogu dzięki, iż Nowenna do Matki Boskiej Nieustającej Pomocy, cieszy się wielkim udziałem wiernych. I szustnie, bo w dzisiejszym zamieszaniu wiary, w potopie niemoralności, Matka Nieustającej Pomocy, wyrwać nas może z topieli zła. Jak matka ziemską, czuwa nad swymi dziećmi, tak i Matka Boża czuwa nad tymi, którzy się do Niej uciekają.

Ostatnio w Rycerzu Niepokalanej, wydawanym przez polskich Ojców Franciszkanów w Niepokalanowie, brazylijskim "Jardim da Imaculada", z miesiacu marca, znajduje się wyznanie Pani Ewy, bylam, katolicka, protestantka, bylam niezym, dziś na nowo, jestem szczeniwa. Przez Maryję wróciła do prawdziwej religii, w której się urodziła. I konczy tym wzruszającym wyznaniem, wiem że będę musiała walczyć (o zachowanie prawdziwej wiary), bo cała moja rodzina jest protestantka, ale modle się do Boga przez Maryję, by mnie wspomogła iść za Nią. Cavaleiro da Imaculada, março de 1985. Módlmy się w miesiacu październiku o zachowanie prawdziwej wiary i nawrócenie heretyków.

Ks. W. S.

Pierwsze Czytanie: Izaj. 53,10-11.
Druge Czytanie: Zyd. 4,14-16.

**MŁODZIENCZE — MOŻE I CIEBIE ZAPRASZA
CHRYSZTUS PAN DO PRACY W SWOJEG WYNNICY!**

Wspólnota Księży Chrystusowców (Towarzystwo Chrystusowe dla Polonii Zagranicznej) prowadzi pracę apostolską wśród polskich emigrantów, mieszkających w krajach Europy, Afryki, Ameryki, Australii i Azji. Na terenie Ameryki Południowej Księża Towarzystwa pracują w Brazylii, Argentynie i Urugwaju.

Warunki przyjęcia:

- Umówienie sprawy Bożej i polskiej. Chęć pracy w duchu Towarzystwa.
- Pochodzenie polskie.
- Ukończone studia średnie (segundo grau).

Studia wyższe kandydat będzie odbywał w Wyzszym Seminarium Towarzystwa Chrystusowego w Poznaniu (Polska).

Blizszych informacji udziela:

SOCIEDADE DE CRISTO
Rua Herminio Cardoso, 119
Cx. Postal. 4033 — Bacacheri
80.000 — Curitiba-PR
Fone: (041) 256-2031

BIBLIA POKOJU

Od czasów Lutera, który przetłumaczył Biblię na język niemiecki, święta księga stała się źródłem niezgody między katolikami i protestantami. Jednym z motywów niezgody było kryterium wla-

czenia czy też usunięcia pewnych tekstów starotestamentowych. Obecnie jednak te motywy ustaly. W dniu 30 września br. przedstawiono Papieżowi pierwszy egzemplarz nowej Biblii międzywyznaniowej z nowym tłumaczeniem Starego Testa-

KOŚCIÓŁ DZISIAJ

**ENCYKLIKA SLAVORUM APOSTOLI
OJCA ŚWIĘTEGO JANA PAWŁA II**

8)

15. W szczególności Metody nie wahał się, kiedy przyszło stawic czoło niezrozumieniu, przeciwnościom, a nawet oszczerstwom i prześladowaniom fizycznym, dla zachowania przykladnej wierności Kościołowi, dochować wiary obowiązkiem chrześcijanina i biskupa oraz zobowiązaniom przyjętym wobec Kościoła w Bizancjum, który go zrodził i wysłał jako misjonarza razem z Cirylem; a także wobec Kościoła w Rzymie, dzięki któremu wypełniał swój urząd arcybiskupa pro fide na obszarze św. Piotra", wreszcie także wobec rodzajego się Kościoła na ziemiach słowiańskich, który przyjął jako własny i którego — w przekonaniu o słusnym prawie — umiał bronic przed wladzami kościelnymi i państwowymi, ochraniając zwłaszcza liturgię w języku starosłowiańskim i podstawowe prawa kościelne właściwe Kościołom pośród różnych narodów.

Czyniąc to, podobnie jak Konstantyn Filozof, zawsze się uciekał do dialogu z tymi, którzy przeciwni byli jego ideom czy duszpasterskim inicjatywom i podawali w wątpliwość ich prawowitość. W ten sposób na zawsze pozostanie mistrzem dla tych, co w jakimkolwiek czasie starają się złagodzić rozdźwięki, szanując różnorodną pełnię Kościoła, który zgodnie z wolą swego Założyciela Jezusa Chrystusa ma być zawsze jeden, święty, powszechny i apostołski. Znalazło to swój pełny oddźwięk na drugim Soborze powszechnym w Konstantynopolu, w Symbolu 150 Ojców, stanowiącym nienaruszone wyznanie wiary wszystkich chrześcijan.

Objęła ona w różnym stopniu poszczególne obszary, koncentrując się głównie na terenach ówczesnego Państwa Wielkomorawskiego. Przede wszystkim więc objęła tereny metropolii, której Metody był pastermem, to jest Morawy, Słowację oraz Panonię, czyli część terenów dzisiejszych Węgier. W kręgu szerszego oddziaływania jego samego, a zwłaszcza przygotowanych przez niego misjonarzy, znalazły się dalsze grupy Słowian Zachodnich, szczególnie na terenie Czech. Pierwszy historyczny ksiądz czeski z dynastii Przemysłidów, Borzywoj, został ochrzczony prawdopodobnie w obrządku słowiańskim. Następnie oddziaływanie to objęło plemiona serbo-łużyckie, a także tereny południowej Polski. Jednakże z chwilą upadku Państwa Wielkomorawskiego (około 905-906) obrządek ten ustąpił miejsca obrządkowi łacińskiemu i Czechy zostały kościelnie podporządkowane biskupowi ratybońskiemu i metropolii salzburskiej. Godny uwagi jest fakt, że jeszcze około połowy X wieku, w czasach św. Wacława, istniało silne przenikanie się elementów obu obrządków i daleko idąca symbioza obu języków używanych w liturgii: słowiańskiego i łaciny. Christianizacja ludu nie byłaby skądinąd możliwa bez posługiwania się językiem rodzimym. I tylko na takim podłożu mogła się rozwinać rodzima terminologia chrześcijańska w Czechach, a z niej z kolei rozwinać i utrwalić terminologia kościelna w Polsce. Wiadomość o księciu Wiślan w Zywocie Metodiego jest najstarszą zmianką dziejową dotyczącą jednego z plemion polskich. Nie mamy wystarczających danych, aby z tą zmianką łączyć ustanowienie na ziemiach polskich organizacji kościelnej w obrządku słowiańskim.

24. Chrzest Polski w 966 roku, przyjęty przez pierwszego historycznego władcę Mieszka, ożenionego z księżniczką czeską Dąbrówką, dokonał się głównie za pośrednictwem Kościoła czeskiego i tą drogą chrześcijaństwo dotarło do Polski z Rzymu w łacińskiej formie. Niemniej pozostaje faktem, że o dzieło Braci z dalekiego Sólunia otarły się także początki chrześcijaństwa w Polsce.

Wśród Słowian Półwyspu Bałkańskiego działalność świętych Braci zaoocowała jeszcze widoczniej. Dzięki ich apostołstwu utwierdziło się w Chorwacji chrześcijaństwo już wcześniej tam zakorzenione.

mentu. Nad tą Biblią pracowało w ciągu trzynastu lat ponad 200 specjalistów katolickich i protestanckich. Wiedług organizatorów tego dzieła — Światowej Federacji Apostolstwa Katolickiego Biblii i Uniwersalnego Zjednoczenia Biblijnego, do końca tego dziesięciolecia będzie wydanych 80 milionów egzemplarzy nowej Biblii w 160 językach. "Teraz możemy zafiarować wierzącym i niezawierającym wspólnie tłumaczenie Świętej Księgi", powiedział Papież.

Tłumaczenia Nowego Testamentu, nowej Biblii dokonano już w latach 60-tych. Największą przeszkodą tłumaczenia, międzywyznaniowego był Stary Testament. W Wulgacie, Biblii katolickiej zorganizowanej przez ponad 1500 laty przez św. Hieronima, znajdują się księgi, które protestanci nie uważają za natchnione przez Boga i dlatego nie wiążący do swoich wydań jak np. księgi: Tobiasza, Judyty i I i II Machabeuszów. W nowym tłumaczeniu oile strony doszły do rozwiązania kompromisowego. Wulgata nie została zmieniona. Księgi niezgody znajdują się w nowym wydaniu ale z zastrzeżeniem, że protestanci nie uważają je za natchnione. Katolicy ze swej strony zgodzili się na nie umieszczenie cytatów i wyjaśnień, które protestanci uważają za "niewłaściwe interpretacje".

**SEKTY
W AMERYCE
ŁACIŃSKIEJ**

Już od dawna na tutejszym terenie działają i się rozwijają różnorodne sekty religijne. Fakt ten stał się obiektem głębokich analiz i badań Świadców. Jednym, na przykład, są bardzo aktywne na przedmieściach wielkich centrów miejskich brazylijskich, argentyńskich i meksykańskich. Mormoni potroili liczbę swych wyznawców w ostatnim dziesięcioleciu, sekty pentekostalne rosna 15 procent na rok.

Według William Dinges, profesora Uniwersytetu Katolickiego Ameryki: "około 10 procent z 360 milionów mieszkańców Ameryki Łacińskiej" przyjęło wyznanie protestanckie.

W São Paulo pastor Dawid Miranda, założyciel kościoła Bóg jest Miłością, głosił słowo Boże dla tysięcy wyznawców poprzez radio.

W Meksyku działa Kościół Apostolski Wiary w Jezusa Chrystusa posiadający 800 świątyni, 1.100 ministrów i dwa czasopisma; Kościół Ewangelicki Batista posiada 445 świątyni i 639 misji religijnych; Kościół Narodowy Prezbiterialny posiada 1300 świątyni i 1.800 centrów spotkań, pięćset pastorów, trzy instytuty biblijne, szpitale i dwa pisma.

Przynajmniej tego stanu? Wdaje się, że są różnorodni. Pierwsza, brak chrześcijaństwa i świeckich przygotowanych do prawdziwej ewangelizacji. Innym powodem bardzo wolny proces odnowy Kościoła na wszystkich szczeblach. Posoborowa odnowa wymaga od chrześcijan większej świadomości i odpowiedzialności oraz konieczności w głoszeniu i szerzeniu Ewangelii.

(c. d. n.)

PROTEST R

Do bojkotu pa Sejmu wezwwał Nard Rendistów i Kalek, bieżącym roku przy w obrębie Katowic, talności stawia on około dziesięciu katelek. Po zdegalizacji go działalność jak prawem, jeden z wice, zatrzymany na bojkot październik, został w formie list w dniu 27 sierpnia. Bojkot wyborów był protestem spo delegacji "Solidar granicznemu praw o niewiary w to, że S wnych wyborach będą normalizacji w

WIĘCEJ UC

Ponad 670 tysięcy niu naukę w pierws wych. Będzie to o kciem. Wyż demogra siobie znać jeszcze Władze oświatowe lat osiemdziesiątych wnych zasładać będo nia było ich w pocz niaże wiele problem nów trzeba przyg podtrzymków i pon dre nauczyielska.

STUDEM

W Warszawie wicielei samorządów większych wyszczyl brania było wyraze lizacji ustawy o sz nej na zakończenie omaczają ograniczo mników, a zwiększe niazycji młodzieży, Rzecznicy samorząd nio — zapowiedzieli mają się do głosow do Sejmu.

NAJBOGA

A oto fragment mienych: "Co z teg a braku części wy krotkie więcej spr rosty produkcji. W woł szupskim jego cownicza podjął de kombajnu na częszo zamiast jednego, b le trzy inne. Ale je peracji. (...) Logiz zamienne. Ba, ale przedsięwiorstwa t denna. Od wielu l (...) Można mnoż rki, energia, paliw są wyłącznie na w części zamiennych stawia do lamusa. Tyki nie mogą sob

I dlatego, mię

Więści z Polski

SPOTKANIE KOMITETU FUNDACJI ROLNEJ

Odbyło się posiedzenie komitetu organizacyjnego Fundacji Rolniczej, Rozpatrzone aktualny stan przygotowań organizacyjnych fundacji oraz problemy, które pozostały jeszcze do uzgodnienia z przedstawicielami rządu.

Członkowie komitetu zostali również przyjęci przez księdza prymasa, kardynała Józefa Glempa, którego poinformowali o wynikach ostatnich podróży zagranicznych członków komitetu (do Norwegii, Szwecji, Kanady, USA, Austrii, Włoch i RFN), których celem było pozyskanie środków na działalność fundacji. Ks. Prymas udzielił informacji o przebiegu rozmów z gen. Jaruzelskim na temat Fundacji Rolniczej. Ks. Prymas wyraził pogląd, że biorąc pod uwagę czas trwania rozmów ze stroną rządową w sprawie utworzenia fundacji oraz prekluzyjność terminów, w których należy wykorzystywać środki przyznane na Zachodzie na programy pilotowe (co najmniej 17 mln dolarów USA do wydatkowania w roku 1985 z 28 mln dolarów USA przewidzianych na te programy), powołanie Fundacji Rolniczej powinno być zrealizowane w najbliższym okresie.

Ostatnio strona rządowa udostępniła komitetowi organizacyjnemu fundacji kolejną wersję projektu rozporządzenia wykonawczego Rady Ministrów dotyczącego zasad prowadzenia przez fundację działalności gospodarczej, którego wydanie może przyspieszyć podjęcie działalności przez fundację.

ROCZNIK DEMOGRAFICZNY 1984

Z końcem 1983 roku zamieszkiwało w Polsce 36.745.000 osób, w tym 17.914.000 mężczyzn i 18.831.000 kobiet. Na każdych stu mężczyzn przypada zatem 105 kobiet — jak podaje "Rocznik Demograficzny". Terenem najbardziej zaludnionym jest oczywiście województwo katowickie, gdzie mieszka 3.800.000 osób, oraz województwo warszawskie — 2.300.000. Kolejne miejsca na tej liście zajmują województwa: gdańskie — 1,4 mln, poznańskie — 1,3 mln, krakowskie 1,2 mln, oraz łódzkie, wrocławskie, kieleckie i bydgoskie — po około 1,1 mln osób. Najmniej ludności ma województwo chełmskie — 291.000, dalej białkopodlaskie — 291.000, łomżyńskie — 331.000, leszczyńskie — 366.000 i ostrołęckie — 376.000.

W Polsce jest obecnie 806 miast, w tym 256 o liczbie mieszkańców poniżej 5 tysięcy, 353 o liczbie mieszkańców od 5 — 20 tysięcy, 117 miast o ludności od 20 — 50 tysięcy, 63 o liczbie od 50 — 200 tysięcy oraz 17 z liczbą mieszkańców powyżej 200 tysięcy. Najwięcej miast zlokalizowanych jest w województwie katowickim — 44, dalej poznańskim — 33, wałbrzyskim — 31, opolskim i szczylińskim — po 29, warszawskim i bydgoskim po 27, zielonogórskim — 26, oraz jeleniogórskim i pilskim po 24. W miastach zamieszkuje 21,9 mln osób.

Na wsi mieszka 14,8 mln osób. Największą liczebnością ludności większej charakteryzuje się województwo kieleckie — 613 tys., opolskie — 492 tys., katowickie — 475 tys., bielskie — 439 tys., lubelskie — 435 tys., rzeszowski — 424 tys., nowosądeckie — 422 tys., tarnowskie — 415 tys., oraz radomskie — 411 tys. osób. Najmniej ludności większej jest w województwie łódzkim — 99 tys.

W roku 1983 urodziło się 1.517.000 dzieci, zmarło natomiast 349.000 osób. W czasie tym zawarto 122,2 tys. małżeństw i równocześnie odnowiono 45.772 rozwydwy. W roku tym była znaczna liczba migracji. Napływ ludności wyniósł 722,5 tys. z czego z miast 311,5 tys., ze wsi 409,8 tys., natomiast z zagranicy 1,2 tys. Zanotowano też odpływ 747,5 tys. — z czego do miast 450 tysięcy, na wieś 271 tys. oraz 26.000 osób na stałe za granicę.

OPAT

PROTEST RENCISTÓW I KALEK

Do bojkotu październikowych wyborów do Sejmu wezwał Narodowy Komitet Pomocy dla Rencistów i Kalek. Komitet założony został w bieżącym roku przez sześć osób zamieszkałych w obrębie Katowic. Jako główny cel swojej działalności stawia on sobie poprawę warunków życia około dziesięciu milionów polskich rencistów i około dziesięciu milionów polskich kalek. Po zdelegalizowaniu Komitetu i uznaniu jego działalności jako niezgodnej z obowiązującym prawem, jeden z jego założycieli, Bazyli Tyszkiewicz, zatrzymany był w lipcu przez milicję. Apel o bojkot październikowych wyborów wystosowany został w formie listu otwartego, udośćwieonego w dniu 27 sierpnia korespondentem zachodnim. Bojkot wyborów — stwierdzają autorzy — ma być protestem społeczeństwa polskiego przedkolegacji "Solidarności", przeciwko stałemu ograniczeniu praw obywatelskich oraz dowodem niewiary w to, że Sejm wybrany w październikowych wyborach będzie mógł i chciał doprowadzić do normalizacji w kraju.

WIĘCEJ UCZNIÓW W I KLASIE

Ponad 670 tysięcy dzieci rozpoczęło we wrześniu naukę w pierwszych klasach szkół podstawowych. Będzie to o 35 tysięcy więcej niż przed rokiem. Wzrost demograficzny będzie zresztą dawał o sobie znać jeszcze przez kilka najbliższych lat. Władze oświatowe liczą się z tym, iż pod koniec lat osiemdziesiątych w ławkach szkół podstawowych zasiadać będzie o 1,3 miliona więcej uczniów, niż było ich w początkach dekady. Niesie to ze sobą wiele problemów; dla większej liczby uczniów trzeba przygotować więcej sal szkolnych, podręczników i pomocy naukowych, zwiększyć kadre nauczycielską.

STUDENCI PROTESTUJĄ

W Warszawie odbyło się zebranie przedstawicieli samorządów studenckich dziesięciu największych wyższych uczelni w Polsce. Celem zebrania było wyrażenie protestu przeciwko nowelizacji ustawy o szkolnictwie wyższym, uchwalonej na zakończenie sesji sejmowej. Nowe przepisy omaczają ograniczenie roli samorządów akademickich, a zwiększenie znaczenia masowych organizacji młodzieży, kontrolowanych przez władze. Rzecznicy samorządów — wybierani bezpośrednio — zapowiedzieli, że demonstracyjnie powstrzymają się od głosowania w następnych wyborach do Sejmu.

NAJBOGATYSZYCH NIE STAĆ

A oto fragmenty artykułu na temat części zamiennej: "Co z tego, że wzrasta produkcja, skoro z braku części wycofuje się z eksploatacji kilkakrotnie więcej sprzętu, niż wynoszą owe przyrosty produkcji. W jednym ze znanych mi PGR w woj. śląskim jego dyrektor wspólnie z radą pracowniczą podjął decyzję o rozmontowaniu nowego kombajnu na części zamienne. Bo przynajmniej zamiast jednego, będzie mógł wyprowadzić w pole trzy inne. Ale jest to decyzja z pogranicza desperacji. (...) Logika nakazuje produkować części zamienne. Ba, ale między logiką a interesem przedsiębiorstwa bywa niekiedy przepaść bezdenna. Od wielu lat nie potrafiono jej zasypać. (...) Można mnożyć przykłady, w których materiały, energia, paliwo i ludzka praca nakierowane są wyłącznie na wyrób finalny, który z braku części zamiennych wymienia się na nowy lub odstawia do lamusa. Najbogatsze kraje na taką politykę nie mogą sobie pozwolić".

I dlatego, między innymi są takie bogate.

WZROSŁO ZADŁUŻENIE PRL

Narodowy Bank Polski opublikował oświadczenie, z którego wynika, że należności z tytułu niespłaconych odsetków od zagranicznych zadłużeń PRL wzrosły w roku 1984 do 4,1 mld. dolarów stwarzając — jak to określa sprawozdanie NBP — bardzo trudną sytuację w bilansie płatniczym kraju. Pod koniec ubiegłego roku cała suma zadłużeń wynosiła 26,8 mld. dolarów, w większości odziedziczonych po rabunkowych metodach zarządzania finansami państwa w latach siedemdziesiątych. Obecny bilans waluty wymienialnej został zamknięty kwotą 787 milionów dolarów nadwyżki w porównaniu z zaledwie 62 mln. w roku 1983. Nadwyżka jest wynikiem wzrostu eksportu, ale także zmniejszonych płatności na obsługę długu spowodowanych — jak czytamy w sprawozdaniu NBP — "niewystarczającymi środkami na pełne wywiązanie się ze spłaty odsetków".

Przychody z tytułu eksportu towarów są obecnie w PRL głównym źródłem finansowania importu oraz obsługi długu. Większość zakupów importowych opłacanych jest w gotówce, gdyż rządy zachodnie nadal utrzymują restrykcje kredytowe nałożone na PRL po wprowadzeniu stanu wojennego.

Gazeta rządowa "Rzeczpospolita" donosiła, że eksport w roku bieżącym jest nadal zbyt niski, bowiem osiągnął pod koniec sierpnia mniej niż połowę kwot przewidzianych z tego tytułu w centralnym planie gospodarczym.

Jak pamiętamy, w lipcu bieżącego roku Polska uzyskała odroczenie terminu spłat 12 mld. dolarów zadłużenia i otrzymała nowe pożyczki gwarantowane przez rządy zachodnie. Austria zobowiązała się pożyczyc PRL 40 mln. dolarów. Podobną sumę ma udostępnić Polsce RFN. Jednakże kwoty te zaledwie w 10 proc. odzwierciedlają najpilniejsze potrzeby finansowe w walucie wymienialnej zgłoszone przez rząd PRL, który zwrócił się do państw zachodnich o pożyczki w wysokości 800 mln. dolarów.

(Reuter)

"CINKCIARZE"

Kolejną korespondencję z PRL, opublikowaną w "Financial Times", Leslie Collett poświęca tzw. "cinkciarzom", czyli handlującym dolarami na czarnym rynku w Polsce.

Oficjalnie handel taki jest zakazany, władze jednak przynajmniej czarna, ponieważ zagraniczna waluta jest im potrzebna i jedynie okresowo dokonują obław na handlarzy.

Czarnorynkowa cena dolara pozostaje w ścisłym związku nie tylko z jego aktualnym kursem na giełdzie światowej, podażą i popytem w Polsce, ale również z cenami wódek. Przykładowo butelka wódki w sklepie kosztuje 670 złotych, podczas gdy Pewex oferuje ją za 90 centów US. Za skupowane od turystów dolary "cinkciarze" płacą od 550 do 620 złotych, sprzedając następnie po 650 zł za dolara, przy oficjalnym kursie 150 złotych.

Zapotrębowanie na twardą walutę jest w PRL duże, ponieważ tylko za nią można kupić w sklepach Pewexu wiele artykułów, będących nie do nabycia za polskie złotówki, nie mówiąc już o tym, że częstokroć płacenie dolarami wypada taniej.

Wielu handlarzy walutą pracuje w swoim "zawodzie" od długich lat, teren działalności jest w zasadzie ściśle przestrzegany, istnieją też "przyjaźnielskie kontakty" z czarnym rynkiem innych państw bloku wschodniego.

SLAWA STĘPIANKA

WSPANIAŁE IMPERIUM INCAS

9) MACHU PICCHU — "STARY SZCZYT"

Czym było Machu Picchu? Forteca? Letnią rezydencją Inków? Miejscem, w którym mieszkali "Dziewice Słońca"? Tęczał do tej pory nie znalazł konkretnej odpowiedzi.

Wczesnym rankiem grupa turystów zgromadziła się na stacji kolejowej San Pedro w Cuzco. Ranek był pochmurny i chłodny, ale wśród wycieczkowiczów panował ożywiony nastrój. Wrzalo, jak w ulu. Istna Wieża Babel! Francuzi, Niemcy, Anglii, Holendrzy i Argentyni przerykali w siebie wzajemnie. Ktoś zgubił parasol, inny szukał plecaka, młoda Angielka wymachiwała kolorowym szalikiem, po który zgłosił się wysoki Holender i podziękował z uśmiechem za odesłaną zgubę. Wreszcie zjawił się zawiadowca stacji w czerwonej czapce i ruszyliśmy w stronę podstawionego pociągu.

Miejsca dla turystów były numerowane więc nie było trudności w ich odszukaniu. Nasza grupa z Royal Inka zajęła jeden z przednich wagonów. Miejscowi Indianie obladowani tobakami ładowali się do ostatnich wagonów.

Punktualnie o 7-ej godzinie rozległ się gwizdek. Lokomotywa ciężko sapnęła, zazgrzytały koła, zatrząsły się wagonami — ruszyliśmy z miejsca.

Droga kolejowa do Machu Picchu jest bardzo malownicza, prowadzi przez mosty, wawozy i tunele. Wąskie tory ułożone są tuż nad przepaściami, dają to dużo emocji i pozwala podziwiać przepiękne widoki. Pociąg dojeżdża do końcowej stacji i zatrzymuje się u stóp Machu Picchu.

Jesteśmy otoczeni ze wszystkich stron potęgą gór, których niebotyczne szczyty wystrzelają ostrymi szpicami wprost do nieba.

Kolorowe microautobusy już na nas czekają. Przewodnicy dzielą nas według grup językowych. Jestem przydzielona do Francuzów.

Wspinamy się w górę serpentynami. Droga jest bardzo wąska, pełna kamieni, biegnie brzegiem przepaści. Zerkam dyskretnie w stronę siedzącej obok mnie towarzyski, która kurczowo zaciska ręce i przymyka oczy. A szkoda! — bo widoki są bajkowe. W dół widać szeroki półkolem rzeka Urubamba. Wyjmuję aparat, aby zrobić zdjęcie, ale w tym momencie nasz microomnibus przehyla się na bok... jesteśmy zawieszani nad stronnym zboczem. Szczęśliwym trafem tylne koło oparło się o kamień i doskonale zsofer wyklerował zrzęciem na zakręcie.

W 1911 roku poszukiwacz amerykański Hiram Bingham wspinał się piechotą na Machu Picchu, 600 m, metr po metrze. Gdy zmęczony osiągnął zielone płaskowzgórze zdawało mu się, że przeżywa chorobliwą wizję. Z gęstej mgły wychyliły się cyklopienne mury. Sądził, że odkrył ostatnią stolicę Inków Vilcabamba.

Rzeczywiście widok na Machu Picchu jest cudowny. Po prostu nie chce się wierzyć, że tak wspaniałe miasto, niekniele zębem czasu króluje na wysokości 2.700 metrów w sercu And. Potęgą gór zachwyca a jednocześnie mrozi krew w żyłach. Ta żywiołowa siła natury przytłacza, człowiek czuje się, jak mała mrówka.

Na tle zielonej ściany gór wylania się miasto z białego granitu wznoszące się platformami i tarasami ku górze.

(c. d. n.)

KUCHNIA POLSKA

GALARETKA Z JARZYN

Cwierć funta marchewki, tyleż fasoli szparagowej, selera, zielonego groszku, kalafiora (mogą być mrożonki). Ponadto: żelatyna, sól, sok cytrynowy do smaku, 3 jaja ugotowane na twardo oraz marynaty do dekoracji potrawy, czyli: gruszeki, dynia lub sliwki lub listki natki pietruszki, sałaty, plasterki ogórka, pomidora itp.

Oczyszczone i rozdrobnione na ładne kawałki jarzyny ugotować w dużej ilości osolonej wody. Gdy jarzyna zmieknie — odcedzić. Smak, w którym gotowały się jarzyny odprawić solą i sokiem cytrynowym, dodać żelatynę według przepisu na opakowaniu. Jarzynki i ciwarki jaj ugotowanych na twardo ułożyć ładnie w misce lub formie na babę i zalać galareta. Ostudzić, wsadzić do lodówki. Wyłożyć na półmisek, udekorować. Oddzielnie podać tatarski sos. Danie eleganckie i smaczne, doskonały dodatek do zimnych mies i ryb.

W KÓŁKU RODZINNYM

Rozkoszne, męczące dzieci

W młodości czyta się zapomnianą. Leżąc na brzuchu, na podłodze czy na łóżku, wyrostek przenosi się w świat rycerzy, awanturków, złumawających podróży, niesamowitych przygód. Czytanie po raz pierwszy Trylogii było dla mnie równą rozkoszą do przejażdżki na furze słomy (choć dostawałem od słomy ciężki atak astmy).

Czytając młodzi upodobałają się do bohaterów książki. Są na przemian Zbyszkiem z Bogdanicą, panem Wołodzyjowskim, hrabą Monte Christo, D'Artagnan, Vinet... Książka przestaje być książką, staje się cudownym porwyającym światem.

Dziś od rana do wieczora słyszy się o energii. Ile mogą jej dostarczyć węgiel, ile potok, a ile ropa? A energia atomowa, a energia nuklearna... Głowa pęka od tej energii, rozmowa się urywa, bo to przecież zbyt fachowe i trudne.

Dawniej mówiło się tylko o "energii" biadłając, że dzieci mają jej za dużo.

Kiedy byliśmy mali, mój brat W. A. i ja, matka zawiązała nas do Wenecji, na Lido. Na plaży mama siedziała na leżaku w kostiumie kąpielowym, który zakrywał więcej niż dziesięcia sukienka, w której idzie się do kościoła. Zaś ja przenosiłem z miejsca na miejsce jakieś kamienie, budowałem mury z niezajętych leżaków, kopałem w piasku głębokie dziury, w które wpadały z radosnym piskiem biegające dziewczynki. Kiedyś mama powiedziała otaczającemu ją towarzys-

twu, że przywiozła mnie na Lido jako kurację, bo jestem chory na astmę. Na to jeden starszy pan, Francuz, westchnął:

— Chwała Bogu, że ten chłopiec jest chory, bo strach pomyśleć co on by tu jeszcze wyprawiał gdyby był zdrowy. Zaujętym teraz tej mojej zmarowanej w dzieciństwie energii. Jakżeż przydałaby się obecnie przy wchodzeniu na schody.

Mówi się o kimś, że jest dobrze wychowany. Dobrych manier nabywa się w dzieciństwie. Od rodziców przede wszystkim.

Za granicą, w restauracji pełnej ludzi różnych narodowości, zawsze można poznać Anglików. Bo jedzą poprawnie. Czysto, nie łapczywie, elegancko. I przyjemnie przy każdej okazji powiedzą "thank you". Zdawkowo, ale powiedzą. Przyjemnie!

Słyszę w parku jak angielskie dziecko woła do matki: "Daj mi to". Matka mu nie daje, tylko pociąga: "Powiedz 'please' daj mi to!" Skutkuje na całe życie. Wśród Anglików usłyszy się słowo "please" więcej razy w ciągu jednego dnia niż wśród Rosjan "pożalуйста" w ciągu roku.

Na cesarskim dworze Habsburgów stosowano z dziećmi taką naukę:

Ustawiano w kręgu szereg pustych foteli i wprowadzano 6-letnie dziecko. Mówiono dziecku: "Wyobraz sobie, że tu siedzi ciocia Eustacha, tutaj wuj Eradz, a tu dziemle książkę Ludwik; tutaj

jest stryj Franciszek, tu rozparł się marszałek Izidor... Wszystkich przecież znasz. Ty wchodzisz i masz się przywitać. Więc podchodzisz kolejno do każdego i masz każdemu coś miłego powiedzieć. Na przykład — "ciocia słiznie dziś wygląda!" — "Jak dobrze, że mimo tyłu zajęte książkę nas odwiedzi!" — "Ależ pan marszałek ma piękny mundur! itd. No, zaczynaj."

Dobre manery są ważne u dziecka. U dorosłego też.

Podczas pierwszej światówki gburowaty generał amerykański powiedział do Focha:

— Wasza europejska grzesność to tylko powietrze.

Foch odparł:

— "W oponach samochodowych jest jedynie powietrze, a jednak jakżeż osłabia ono wstrząsy i zły humor podczas jazdy autem po wybożaszej drodze".

Dzieci są od urodzenia tyranami. Jeszcze dziecko nie umie mówić ani chodzić, lecz jeśli dla sobie sprawę, że krzykiem lub płaczem nakłoni rodziców do robienia tego co ono chce, to będzie raz po raz wrzeszczeć lub rozdzierająco szlochać. Stanowczość jest konieczna wobec dzieci. Rodzice powinni przestrzegać względem swych dzieci pewną dyscyplinę. Wbrew temu co sądzą wiele niedoświadczonych rodziców, dzieci lubią dyscyplinę. Jeśli rodzice nie potrafią jej stosować, to muszą postępować jak pani Flejtuchowska, wdowa, matka sześciorga dzieci. Zapytana jak daje sobie radę ze swym późnizim dzieckiem, odparła:

— Mam bardzo duży dom i bardzo często gdzieś się chowam.

Łatwiej dziecku ustąpić niż dopilnować by zrobiło co do niego należało. Oto, zaraz po obiedzie, 12-letnia Marysia gada przez pół godziny z przyjaciółką przez telefon. Przychodzą dwie inne przyjaciółki i namawiają by pójść do parku. Marysia rzuca telefon i już pędzi do drzwi. Matka upomina:

— Masz przecież poznywać talerze po obiedzie, Marysiu; talerze czekają na ciebie w zlewku.

Koleżanki czekają na mnie u drzwi, mam, czy naprawdę muszę gdzieś zmywać talerze?

Dobra mama lituje się i zwalnia Marysię ze zmywania. Błąd! Marysia się nie wdroy do obowiązku.

Nadmierne strofowanie, nieustanne poprawianie dzieci jest niewskazane. Rodzice powinni mieć umiar. Bo mogą się znaleźć w krocie.

Tata Tadeusz bez przerwy pouczał syna, 10-letniego Tadeusza. Wreszcie Tadeusz zapytał:

— Tatusiu, czy każdy ojciec jest zawsze mądrzejszy od syna i wszystko wie lepiej od niego?

Tak! Każdy! Zawsze! Po dłuższej chwili Tadeusz znów miał pytanie:

— Tatusiu, kto odkrył, że Ziemia kręci się wokół Słońca?

— Mikołaj Kopernik.

— To dlaczego tego nie odkrył jego ojciec?

Tata Tadeusz wsadził nos w gazetę i burknął do syna: — Nie przeszkadzaj! Widzisz przecież, że jestem zajęty.

Karol Zbyszewski

Zsiadłe mleko

Mleko zsiadłe, kefir i jogurt wpływają bardzo korzystnie na bytującą w naszym przewodzie pokarmowym mikroflorę, zapobiegają niekorzystnym procesom gnilnym i bez przesady można powiedzieć, że przedłużają życie. Jednak sięgając po kubeczek kefiru lub jogurtu trzeba sprawdzać daty wypisane na opakowaniach i nie kupować napojów przeterminowanych.

Pamiętajmy, że mleko jest produktem nietrwałym. Pozostawione w temperaturze pokojowej już po kilkunastu godzinach kwaśnieje i gęstnieje, nazywamy to zsiadaniem. Zapobiegając temu procesowi można trzymając mleko w chłodniarce. Nie wystawiajmy go jednak za okno, nawet w zimie. Światło bowiem niekorzystnie wpływa na witaminę B2, która pod jego wpływem ulega rozkładowi. Traci ono właściwy smak, a nade wszystko wysoką wartość odżywczą. Dlatego też "na zsiadłe" trzeba nalewać mleko nie do naczyń szklanych, lecz do porcelitowych lub kamionkowych.

Uśmiechnij się...

Dyrektor do sekretarki: — Proszę na górze tego pisma dodać "tajne", chciałbym bowiem, aby wszyscy dokładnie zapoznali się z jego treścią.

— Kto może mi powiedzieć ile wynosi połowa z osiem? — pyta nauczyciel.

Zgłasza się Antos:

— Osiem podzielone na pół pionowo daje 3, a poziomo — dwa zera.

Nauczyciel polecił uczniom napisać dwa zdania, w których występuje pięć czasowników.

— Co tam napisales? — zwraca się nauczyciel do Jasia.

Malec wstaje i czyta głośno:

— Mama gotuje, ubiera, szyje, pierze i prasuje. Tato je, pije, pali, czyta i śpi.

Hora de acordar

Ou o brasileiro não sente dor, ou sente e é por demais estóico ou covarde para reagir. O estóico não reage porque vê sentido na dor. O covarde não reage por medo de sentir dor ainda maior. O anestesiado não reclama porque se desligou da dor.

Dopados ou anestesiados, estóicos ou covardes, nós brasileiros vimos assistindo a uma série de fatos claramente negativos para o país, e nos limitamos a falar. Ninguém reage. Medo de que as coisas piores? Insensibilidade com o que não nos toca de perto? Ignorância dos fatos?

Ouvimos falar do desmatamento do país em ritmo alucinante e não reagimos, mesmo sabendo que amanhã pagaremos caro pela falta de verde ao redor de nossas cidades.

Ouvimos falar da poluição ambiental e não reagimos, mesmo sabendo que a poluição mata mais depressa em Cubatão e mais devagar em nossa cidade.

Sabemos do efeito danoso dos agrotóxicos na lavoura e não reagimos. Sabemos do que se faz de desperdício, como na Amazônia, onde hectares de verde são simplesmente queimados, ou soterrados, ou afogados pelas águas de represas gigantes.

Ninguém reage.

Os jornais denunciam escândalos como o da Capemi, da Coroa Brastel e da Delfim e ninguém é punido.

Notícia-se que cerca de um milhão de crianças sofre e a gente tem pena, mas poucos vizinhos ousam denunciar os pais que assim agem.

Os ladrões roubam, esturpam e ameaçam quem chamar a polícia. O povo prefere não chamar a polícia porque sabe que os ladrões estarão de novo na rua em poucos dias.

Anestesiado politicamente, parece que o povo prefere não saber de nada para não sofrer mais do que já sofre. E quem tem o direito de agredir-lo por isso?

Anestesiados por religiões alienantes que prometem cura para os males do corpo e da alma e ainda ameaçam com o inferno, muitos brasileiros

deixam a Deus, no Céu, os seus cuidados, e fogem da política e da participação na vida social como se fuge do demônio.

Anestesiado pela comunidade de informação que lhe mostra uma sociedade de consumo e divertimento tipo novela, o brasileiro cresce com a noção de que produzir e trabalhar para o país não é bom, pois alguém rouba no caminho.

Estamos entrando no país do "salve-se quem puder" ou na era nacional do "cada um por si e Deus para todos".

As religiões sérias (elas existem), os grupos e as comunidades sérias, os que podem ainda falar ao brasileiro médio, precisam impedir que se consuma o delito de um Brasil anestesiado.

Mais do que nunca, precisamos das igrejas, dos sindicatos, das comunidades, dos grupos de opinião para que o país, deixado eternamente, acorde.

Pe. Zezinho, SCJ

Pela primeira vez em Curitiba, o Pe. Zezinho (foto) realizou seu SHOW-MENSAGEM no Ginásio de Esportes do Taramá no dia 06 de outubro último. Estimava-se que doze mil jovens foram vê-lo. Ele é autor de 45 livros, 54 discos e inúmeros artigos para jornais.

São Maximiliano Kolbe tem igreja em Getúlio Vargas

Quadro que retrata o cativo vivido por Kolbe no campo de concentração de Auschwitz.

A 20 de outubro deste ano, vai ser inaugurada, na periferia da cidade de Getúlio Vargas, a igreja de alvenaria, dedicada a São Maximiliano Kolbe, martirizado no campo de concentração de Oswiecim, a 14 de agosto de 1941, e canonizado pelo Papa João Paulo II, no dia 10 de outubro de 1982.

A distância de dois quilômetros do centro da cidade, estabeleceu-se uma centena de famílias pobres. O sacerdote polonês Cónego Estanislau Olejnik, que por mais de vinte anos administra a paróquia de Getúlio Vargas, tomou a iniciativa de promover uma campanha pró-construção de uma igreja, a fim de dar atendimento espiritual para as famílias marginalizadas. É bom saber que Cón. E. Olejnik, durante a segunda guerra mundial sofreu horrores no campo de concentração de Dachau, durante cinco anos. Conseguiu sobreviver milagrosamente. Quando, a 29 de abril de 1945, as tropas dos Aliados, libertaram os prisioneiros de Dachau, o Cón. E. Olejnik pesava apenas 38 quilos e mal se mantinha de pé. Em consequência, pois, do 40º aniversário da sua libertação do campo de concentração de Dachau, ele planejou erguer uma igreja, escolhendo para padroeira da mesma a São Maximiliano Kolbe, que deu a vida para salvar a vida de um pai de família. Os trabalhos da construção dessa igreja, iniciados a 21 de janeiro de 1985, foram concluídos em tempo recorde, a 29 de abril deste mesmo ano. A igreja é de estilo funcional. Mede 30 metros de comprimento e 12 de largura. Está localizada no topo de uma colina, da qual se avista toda a cidade de Getúlio Vargas. Para a construção da igreja contribuíram, generosamente, numerosos benfeitores, especialmente os de origem polonesa. O Bispo da Diocese de Erechim — D. João A. Hoffmann — irá benzer e inaugurar, solenemente, a nova igreja de São Maximiliano Kolbe, no dia 20 de outubro vindouro. Na mesma oportunidade, o Pe. Frei Alberto Stawinski, irá proferir o sermão alusivo àquela solenidade.

Na outra diocese, a do Bispado de Curitiba, a igreja de São Maximiliano Kolbe, que está sendo construída no bairro de São José, também terá o seu sermão inaugural proferido pelo Pe. Frei Alberto Stawinski, no dia 20 de outubro vindouro. Na mesma oportunidade, o Pe. Frei Alberto Stawinski, irá proferir o sermão alusivo àquela solenidade.

Natal segundo os jovens

Tomando por base a experiência do ano anterior, a Pastoral da Juventude da Arquidiocese de Curitiba e a Fundação Cultural de Curitiba, através do Setor de Artes Cênicas, promoverão neste ano o Festival de Autos de Natal/85. No ano passado, diversos grupos de jovens levaram as suas mensagens sobre o que é o Natal, através de teatro. Para este ano, a ideia de ampliar ainda mais esta promoção "para que possamos juntos alinhar este Festival, levando a mensagem libertadora do Nascimento de Jesus", afirma a Coordenadora do Nascimento de Jesus, afirma a Coordenadora do Nascimento de Jesus, afirma a Coordenadora do Nascimento de Jesus, afirma a Coordenadora do Nascimento de Jesus.

"Se o seu grupo possui ou pretende montar um Auto de Natal, pedimos que entrem em contato conosco para prestarmos maiores informações", insiste a comissão do Nascimento de Jesus, que irá ligar para a Pastoral de Juventude, pelo telefone 223-5095, no horário das 13h30min às 17h30min, falar com Sandra, ou para o Setor de Artes Cênicas da Fundação Cultural de Curitiba, pelo telefone 223-2733, ramal 249, falar com Paulo Esalino.

João Paulo II e a família

Em seus 6 anos de Pontificado, João Paulo II proferiu centenas de discursos e homilias, além de várias Encíclicas e Cartas Pastorais que escreveu, orientando o mundo católico. Aborda com firmeza e clarividência os mais variados temas da atualidade. Relendo e estudando tudo o que o Papa já nos falou, descobre-se facilmente que a FAMÍLIA é um dos seus temas prediletos.

Já em Puebla, no início do seu Pontificado (28-01-1979), João Paulo II enfatizou as três dimensões essenciais da família que deve ser:

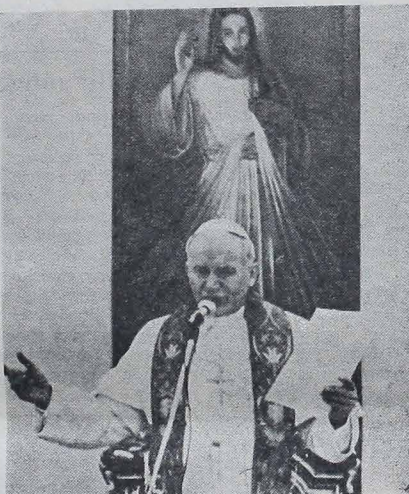
- educadora da fé,
- formadora de pessoas,
- promotora de desenvolvimento.

Em sua homília, durante a celebração eucarística no Rio de Janeiro (1º-07-80), depois de ressaltar a "realidade extraordinariamente importante da família", o Papa lembrou algumas características vitais que dão sentido e profundidade ao convívio familiar:

- o respeito impregnado de amor e de ternura,
- a generosidade e o espírito de solidariedade,
- o apego por uma certa intimidade do lar temperada por um desejo de abertura.

João Paulo II conhece os grandes e dramáticos problemas que as famílias modernas enfrentam, nas mais diversas áreas.

— Como fechar os olhos para as graves situações em que se encontram concretamente numerosas famílias entre nós e para as sérias ameaças que pesam sobre a família em geral? Algumas dessas ameaças são de ordem social e prendem-se às condições sub-humanas de habitação, higiene, saúde e educação, em que se encontram milhões de famílias, no interior do País e nas periferias das grandes cidades, por força do desemprego ou dos salários insuficientes. Outras são de ordem moral e refere-se à generalizada desagregação da família, por desconhecimento ou desprezo das normas humanas e cristãs relativas à família, nos vários estratos da população. Outras ainda são de ordem civil, ligadas à legislação referente à família. No mundo inteiro, essa legislação é cada vez mais permissiva, portanto menos encorajante para os que se esforçam por seguir os princípios de uma ética mais elevada em matéria de família... Outras ameaças, enfim,

são de ordem religiosa e derivam de um escasso conhecimento das dimensões sacramentais do matrimônio no plano de Deus.

No final da sua comvente homília sobre a família, no Rio de Janeiro, depois de lembrar quanto ele gostaria "de ser hóspede de cada família brasileira", partilhando da felicidade das famílias felizes, confortando as famílias que choram onde o pão é escasso e o sofrimento é muito, João Paulo II abriu seu coração, fazendo muito que a Eucaristia fosse sempre "a fonte da verdadeira vida para o povo brasileiro".

Prezioso lembrete. Muitos lares desmoronaram pela falta de Infinito dentro deles. Sem oração, sem vida sacramental, sem Eucaristia, não existe família verdadeiramente cristã, apostólica e formadora de fé.

TYGODN
SPOLECZ
ZALOZON
MACIEJ FELDHU
Po v
Jaruzelsk
Sejsa zgrmac
uwazana jest za sz
zalozenia tej organ
jak okropna cenę
tego zgođe na pow
wtedy póprzymo
i agentami Moskw
mogły zagwarantow
velt była ogromna.
na taskę Stalina. A
z moralnych celów
Wolności, Karty A
nostaly przekreślono
kracji, za jakie sw
istalę. W 40 roczni
skiego wystąpił c
narodu polskiego.
General Jaruzel
warzystwie swego
skiego, przyw
Wiesława Górnicki
tym dniu Kongres
w którym stwierdzi
cie. To oświadcze
dziennika "New Yo
jakim Kongres Pol
elski, postuszny sz
baczewa, stoi na c
jest zlamanie zdec
ctwo komunistyc
go następuje w ch
sco, gdzie liczba w
a wiele tysięcy os
ofiarami represji
z pracy, wlaganie
wiek zatrudnienie,
medycznych. Kong
jęta polityki dialo
rota, uwolnienia w
stania aktów repr
formy scentralizo
dla ratowania sytu
Na drugi dzien
zbisgo Piatej Alei
przygotowywana o
szadowi generala J
kolę o pięciu tysiąc
za metropolii, z H
New Jersey. Grupa
z Kalfornii, a inn
wielu manifestant
siono setki transp
Jaruzelskiego. Wsz
Napisy na transpa
wrogie napisy: "K
"Precz z Jaruzelsk
ęje otworzył przeze
a amerykańskiego
Luzara, pierwszy z
Koch, składając s
drugim polskiemu o
Drugim mówca by
zawodowych, stwi
Jorku "z krwią na
Mawskim przem
Zyldow Amerykańs
o niepodległość H
się następuje w p
Przemówienie
trwało pół godzin
politycznych i pro
wności żadnych is
charakter uniaruko
Stany Zjednoczono
odbył serie spotka
kefellerem oraz
Brzezinskiem. Był
Jose Sarneya. Nie
dołnym wychowaw
całował panie w r
Poza wielką d
loni Amerykański